

**Gezondheid
en Milieu**

in de regio
Rotterdam-Rijnmond

De GGD Rotterdam-Rijnmond ondersteunt de regiogemeenten in hun taak een gezonde leefomgeving te creëren. Dit doen zij door het stimuleren van een veilige leefomgeving en het beperken van contact met milieuverontreiniging.

Taken

Het team Het team Gezondheid & Milieu voert de volgende taken uit voor alle gemeenten in het werkgebied van de GGD:

- Vragen en klachten van inwoners behandelen (meldingen);
- De gemeenten, de bevolking, milieudiensten en -afdelingen, de gezondheidszorg, ruimtelijke planners, stedenbouwers en anderen op aanvraag (reactief) adviseren over kwesties in de leefomgeving die raken aan gezondheid;
- Beoordelen van risico's op het gebied van milieu en gezondheid en ondersteuning bieden bij de communicatie hierover.

Ook draait het team voor Rotterdam mee in verschillende ruimtelijke en beleidsmatige trajecten. Andere gemeenten uit het werkgebied van de GGD kunnen deze vorm van proactieve advisering desgewenst inkopen.

Met de invoering van de Omgevingswet (naar verwachting in 2021) verandert er veel voor gemeenten. Het team G&M verkent hoe we de gemeenten kunnen ondersteunen bij hun voorbereiding op deze wet. Gezondheid moet volgens de Omgevingswet worden meegewogen bij ruimtelijke keuzes. De wet biedt kansen om de publieke gezondheid te beschermen en te bevorderen door:

- De samenhang tussen gezondheid, milieu, veiligheid en ruimtelijke ordening te vergroten;
- De uitvoering van de wet te verbinden met de Wet publieke gezondheid (Wpg, artikel 2c en 16) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het begrip 'positieve gezondheid': zelfredzaamheid, veerkracht en adaptief vermogen, past helemaal bij de doelstellingen van de Omgevingswet. Bijvoorbeeld door het benutten van de positieve invloed van groen op het welbevinden van inwoners.

Het team

Het team G&M heeft brede expertise in huis: medische, gezondheidskundige, toxicologische, milieu- en risicocommunicatieve deskundigheid.

Meldingen en adviezen

Per jaar worden rond de 400 adviezen gegeven en ongeveer 400 meldingen behandeld. Antwoorden op eenvoudige vragen zijn te vinden op de website van de GGD, www.ggdrotterdamrijnmond.nl/gezond-leven-wonen.

Meldingen en adviezen: cijfers

In de twee tabellen staan de meldingen en de adviezen per gemeente over 2017 en de vier voorgaande jaren. De 'top drie' van medische milieukundemeldingen bestaat uit vragen van bewoners over schimmel, asbest en vocht.

De onderwerpen zijn verder divers. Er zijn vragen en meldingen over situaties in het binnenmilieu, zoals: asbest, biologische factoren, chemische stoffen als formaldehyde, weekmakers, geluid, koolmonoxide of kwik. Voor buitenmilieu: kunstgras, asbest, eikenprocessierups, geluid, hitte, rookgassen, stank, uitlaatgassen enzovoorts.

Er zijn in totaal 495 meldingen afgehandeld in 2017, waarvan 6 van buiten de regio. Dit aantal is hoger dan de afgelopen jaren en komt vooral door een aantal milieu-incidenten, zoals fipronil eieren, brand Esso.

In 2017 heeft de GGD Rotterdam-Rijnmond 533 adviezen gegeven, waarvan 89 adviezen aan andere instanties zoals de DCMR (milieudienst Rijnmond). Deze adviezen komen ten goede aan de gemeenten binnen de regio Rotterdam-Rijnmond. Dit aantal is flink hoger dan de afgelopen jaren en wordt vooral veroorzaakt door de start van de implementatie van de Omgevingswet en een aantal grote casussen.

De GGD heeft een (betaalde) ondersteunende tweedelijnsfunctie voor andere GGD'en binnen Zuid-Holland. In dit kader zijn er 121 adviezen gegeven.

Tabel 1: Meldingen medische milieukunde

Gemeente	2017	2016	2015	2014	2013
Rotterdam	337	302	251	254	296
Albrandswaard	4	0	1	3	6
Barendrecht	6	4	5	6	9
Brielle	2	10	2	1	4
Capelle a/d IJssel	19	8	12	12	13
Goeree-Overflakkee	7	8	8	4	0
Hellevoetsluis	9	17	4	8	14
Krimpen a/d IJssel	9	3	4	3	4
Lansingerland	9	3	5	4	9
Maassluis	5	6	5	5	3
Nissewaard	36	12	12	10	7
Ridderkerk	4	2	4	10	2
Schiedam	16	14	18	15	12
Vlaardingen	24	10	16	13	22
Westvoorne	2	2	0	0	2
Totaal	495	401	347	348	403

Tabel 2: Adviezen medische milieukunde

Gemeente	2017	2016	2015	2014	2013
Rotterdam	259	281	261	374	274
Albrandswaard	7	5	5	3	8
Barendrecht	8	7	11	1	10
Brielle	7	3	4	2	11
Capelle a/d IJssel	11	4	4	2	12
Goeree-Overflakkee	13	4	2	10	13
Hellevoetsluis	9	3	2	6	10
Krimpen a/d IJssel	23	11	4	1	8
Lansingerland	19	4	2	2	10
Maassluis	8	3	3	4	9
Nissewaard	18	4	5	3	17
Ridderkerk	14	8	8	4	10
Schiedam	23	5	7	7	17
Vlaardingen	14	7	8	4	22
Westvoorne	11	3	2	1	9
Totaal	533	352	328	424	440

Er zijn totaal
495
meldingen
afgehandeld

Dit aantal is hoger dan de afgelopen jaren en komt vooral door een aantal milieu-incidenten, zoals fipronil eieren, brand Esso

Enkele voorbeelden van wat we doen

Kunstgras

Een uitzending van Zembla over het gebruik van rubbergranulaat op kunstgrasvelden en mogelijke gezondheidsrisico's leidde tot onrust en riep vragen op in heel Nederland. De GGD heeft op landelijk niveau meegedacht over de risicocommunicatie voor bestuurders en burgers. Het team Gezondheid en Milieu informeerde en adviseerde de gemeenten in de regio op meerdere momenten in deze periode van onrust. Bijvoorbeeld met een aankondiging van aanvullende onderzoeken en duiding van de onderzoeksresultaten. Op verzoek van enkele gemeenten is het team in gesprek gegaan met de gemeenteraad, bestuurders van voetbalverenigingen en ongeruste ouders. Daarmee werd een deel van de zorgen en twijfel weggenomen.

Uitbreiding vluchten RTHA

Luchthaven Rotterdam The Hague Airport (RTHA) onderzocht in 2016 de mogelijkheden om het aantal vluchten uit te breiden. De opties zijn door de luchthaven voorgelegd aan de direct omliggende gemeenten (Rotterdam, Schiedam en Lansingerland) en provincie Zuid-Holland. De GGD heeft in 2017 voor deze gemeenten de gezondheidseffecten van een mogelijke uitbreiding inzichtelijk gemaakt: geluidshinder, slaapverstoring, hart- en vaatziekten en gezondheidseffecten door fijnstof. Geluidshinder is het voornaamste gezondheidseffect dat zal toenemen bij de verschillende scenario's in de omliggende gemeenten. Het team heeft daarop aanknopingspunten voor beleid gegeven. Begin 2018 heeft OBI (Onderzoek en Business Intelligence) in samenwerking met de GGD de feitenkaart "Ervaren hinder omwonenden Rotterdam The Hague Airport" gepubliceerd. In deze feitenkaart worden de onderzoeksgegevens van

de Gezondheidsmonitor 2016 in relatie tot de luchthaven weergegeven. De gegevens van de Gezondheidsmonitor 2016 lieten tevens zien dat naast bewoners van de direct omliggende gemeenten, ook bewoners van Vlaardingen in vergelijking met de rest van de regio Rijnmond veel geluidshinder door vliegverkeer ondervinden.

Sanering EMK-terrein Krimpen aan den IJssel

Het terrein van de Exploitatie Maatschappij Krimpen (EMK-terrein) is een voormalig fabrieksterrein met een zwaar vervuilde bodem. Het terrein moet eerst gesaneerd worden voordat de gemeente het kan herontwikkelen. Omwonenden vrezen gezondheidsschade door het vrijkomen van giftige dampen tijdens het opgraven. Het team Gezondheid en Milieu doet de gezondheidkundige advisering aan onder andere gemeente en bewoners. Daarbij is het doel om hinder voor omwonenden zoveel mogelijk te beperken, om gezondheidsschade door uitdamping van schadelijke stoffen tijdens de sanering te voorkomen en om goed te communiceren met omwonenden. Het team geeft onder andere gezondheidkundig advies bij diverse plandocumenten voor de sanering, is aanwezig bij informatiebijeenkomsten voor omwonenden en neemt deel aan de klankbordgroep. Ook blijft het team betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van de sanering.

Nissewaard: crisis na spreekbeurt

Enkele leerlingen van een middelbare school in Nissewaard worden onwel nadat ze bij een spreekbeurt over lijmsnuiten aan een pot graffitiwijdelaar hebben gesnoven. GGD en GHOR hebben 24/7 een Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS) paraat, die hulpverleners en gemeenten adviseert in crisissituaties. Deze collega heeft, samen met onder andere bevolkingszorg en de afdeling communicatie van de gemeente Nissewaard, alle gezondheidsvragen van ouders en leerlingen kunnen beantwoorden tijdens een informatieavond op de school. De leerlingen ondervonden gelukkig geen blijvende gezondheidseffecten.

Floating Farm

Bij de plannen voor de vestiging van een drijvende boerderij in de Merwe4Haven, is het team G&M samen met de collega's van Infectieziektenbestrijding betrokken geweest. Er is een inschatting gemaakt van de mogelijke effecten op de gezondheid voor omwonenden bij vestiging van een veehouderij in de directe leefomgeving. Dit advies is onder meer gebruikt voor het beantwoorden van raadvragen die over dit onderwerp gesteld zijn.

PFOA en GenX

Al geruime tijd is er publieke en politieke aandacht voor verontreiniging van de leefomgeving met zogenaamde perfluorstoffen, zoals PFOA en GenX. Perfluorstoffen zijn gebruikt in allerlei (consumenten)producten, waaronder blusmiddelen. PFOA is tientallen jaren lang gebruikt als hulpstof door de fabriek Chemours in Dordrecht. In 2012 is de fabriek overgegaan op GenX hulpstoffen. PFOA en GenX zijn terechtgekomen in de lucht, bodem, oppervlaktewater en drinkwater. Dit speelt vooral in een grote regio rondom Dordrecht, maar ook een aantal gemeenten in de regio Rotterdam-Rijnmond heeft met de problematiek te maken. De kennis over de gezondheidseffecten van perfluorstoffen is beperkt. Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat deze stoffen onder andere een nadelig effect kunnen hebben op de lever. De concentraties van PFOA en GenX die momenteel worden aangetroffen in de leefomgeving zijn doorgaans (ruim) onder de huidige gezondheidkundige grenswaarden. Nadelige effecten voor de publieke gezondheid zijn dan niet te verwachten. Onderzoek naar de effecten van deze stoffen gaat door. Het team G&M volgt voor de GGD Zuid-Holland Zuid en de GGD Rotterdam-Rijnmond de ontwikkelingen en geeft uitleg en advies aan gemeenten en de bevolking over de risico's voor de gezondheid.

Hoogspanningslijn Nesselande

De afgelopen jaren is er enkele malen advies uitgebracht over de hoogspanningslijn die door de wijk Nesselande loopt. Er bestaan zorgen in de wijk over de gezondheid van met name de kinderen. Er wordt regelmatig onderzoek gepubliceerd over dit onderwerp. De GGD kan helpen met het duiden van dit wetenschappelijk onderzoek voor deze specifieke situatie en uitleg geven aan bewoners en andere betrokkenen.

Bewonersavonden

Bij incidenten en nieuwe ontwikkelingen in hun leefomgeving kunnen bewoners zich zorgen maken over hun gezondheid. Zo kan bijvoorbeeld het aantreffen van asbest in woningen, bodemverontreiniging, het plaatsen van windturbines of het aanleggen van een nieuwe weg onrust veroorzaken onder omwonenden. De GGD beantwoordt dan, tijdens een bewonersavond, vragen over de gezondheid van ongeruste bewoners.

Bouwen op milieubelaste locaties

Met de aantrekkende economie groeit de behoefte aan woningen. Om aan de groeiende vraag naar woningen te voldoen, komen steeds vaker milieubelaste plekken in aanmerking als woonlocatie. Het team G&M kan indien vroegtijdig betrokken, bijdragen om een zo hoog mogelijke kwaliteit van de leefomgeving te bereiken.

Luchtkwaliteit

In januari 2018 bracht de Gezondheidsraad het rapport "Gezondheidswinst door schonere lucht" uit. Hierin schrijft de Gezondheidsraad dat er nog veel gezondheidswinst te behalen is door in te zetten op een verbetering van de luchtkwaliteit, ook onder de huidige Europese normen. De Gezondheidsraad adviseert daarom verdergaande maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, en om gevoelige groepen te beschermen tegen de effecten van luchtverontreiniging, zowel op internationaal, nationaal, regionaal als lokaal niveau.

Voor de gezondheid van de bewoners is het belangrijk dat de gemeente inzet op een betere luchtkwaliteit. Dit levert veel vragen op. Over welke gezondheidseffecten hebben we het dan? Welke maatregelen zijn effectief en welke niet? Wie behoort er tot de gevoelige groepen? De GGD kan de gemeente ondersteuning bieden bij het beantwoorden van deze vragen.

Wat doet de GGD voor mijn gemeente?

Het team Gezondheid en Milieu:

- Is het aanspreekpunt voor bewoners, gemeenten en bestuurders bij vragen over kwesties in de leefomgeving die raken aan gezondheid;
- Ondersteunt in de communicatie over gezondheidsrisico's bij onrust of bij een incident;
- Adviseert gemeenten bij hun voorbereiding op de Omgevingswet; adviseert hoe zij het onderwerp gezondheid kunnen opnemen en vormgeven in deze wet.

Meer informatie en contact

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met team Gezondheid en Milieu via telefoonnummer 010 - 433 98 94 of mail gmggd@rotterdam.nl. Zie ook: www.ggdrotterdamrijnmond.nl.

Dit is een uitgave van de gemeente Rotterdam en GGD Rotterdam-Rijnmond. Het team Gezondheid & Milieu is onderdeel van de afdeling Publieke Gezondheid, net als de teams: Infectieziektebestrijding en Soa & Seksualiteit.

Copyright © juli 2018